

lelőhely (46. sz. lh.). Az autópálya 46+300 km-szelvényénél a nyomvonal keresztezi az Apátfalvára vezető országutat. Az út keleti oldalán több, ÉK-DNy irányú markáns, a környezetükből jelentős mértékben kiemelkedő dombhát található, melyek közül 3 is metszi az autópálya irányát. A felfedezett lelőhely a két Ny-i dombháton, és a köztük elhelyezkedő mélyebb völgyben található. A Ny felől számított második dombhátat követő mélyedésben már nem lehetett felszíni leleteket találni. A lelőhely intenzitása közepes, a leletek a nyomvonal teljes szélességét lefedték. A kerámia mintegy 90%-át a szarmata kori (4–5. sz.) leletek teszik ki. Néhány jellegzetes töredék egyértelműen a középső neolitikumra keltezhető. Ugyancsak kis mennyiségű lelet jelezte a késő avar, az Árpád-kori és az újkori település nyomait.

A nyomvonal 46+900–47+150 km-e között találtuk meg a 47. sz. lelőhely felszíni nyomait.

Az autópálya 47+000 km-szelvényénél a nyomvonal keresztezi a Makó-Csanádpalota országutat. A Palotai út északi és déli oldalán a Langó-tanyától É-ra és Ny-ra egy, a környezetéből alig kiemelkedő dombhát található. A dombhát párhuzamosan fut azzal a nagy és széles mederrel, amelynek közepén a szelidített és szabályozott Belezi-csatorna található. Ezen a magasparton helyezkedik el a felfedezett régészeti lelőhely, melynek intenzitása közepes. A felszíni leletek kisebb-nagyobb foltokban jelentkeztek, de folytonosságuk nem szakadt meg, kb. 95%-uk Árpád-kori, a többi szarmata és őskori kerámia volt.

Munkatársak: Mészáros Patrícia, Paluch Tibor, Sós-kuti Kornél, Wilhelm Gábor régészek (MFM), Benedek András, Pópity Dániel, Sátyay Emese, Tompa György régészhallgatók (SZTE), Katona Sándor, Kulcsár Kornél, Máté Genovéva, Nagy Norbert régésztechnikusok (MFM).

SZALONTAI CSABA

11. Apc határa

(Heves megye) Pa, Ő, Sza, A, Á, Kk

2005. március 1. és december 31. között több részletben terepbejárást végeztünk a Zagyva-völgy K-i oldalán. A település Város-rét, Mákföld, Kopasz-hegy, Tűzkút, Legdoman, Morgó, Szineg, Nagyasszony-árok, Voltér-völgy, Kolin-völgy határrészein, valamint az Apc-nagyhegy Miskolci oldal elnevezésű területén és a nyugati oldalán, továbbá a Zagyvavölgye Tsz területén összesen 17 lelőhelyet regisztráltunk.

A gyűjtött leletanyag: kovaleletek (magkő, penge, szilánkok, gyártási hulladékok, nyersanyagdarabok), patintott kőeszközök, fosszilis csontok, okkerrög, továbbá őskori, szarmata, avar, Árpád-kori, középkori kerámia.

A leletanyag a Dobó István Vármúzeumba került.

Konzulens: dr. Ringer Árpád.

Munkatársak: Gutay Mónika régészhallgató, Kerégyártó Gyula.

DOMBORÓCZKI LÁSZLÓ

12. Apostag, Szilas Kelet

(Bács-Kiskun megye) Sza

A lelőhelyen az M8-15. sz. út építéséhez kapcsolódóan 2005. április 18. és július 15. között megelőző feltárást végeztünk. Egy kb. 300×25 m-es területen feltártunk 34 árkot, 38 gödröt, 15 cölöplyukat, 3 kopolyát, 9 sírt a szarmata korszakból valamint egy újkori kutat. Az objektumok leletanyaga szegényes volt, a néhány rabolatlan sír és az árokrendszer környezetében elhelyezkedő gödrök kivételével, utóbbiakban kisméretű edény, fibulák és gyöngyök kerültek elő. A feltárást során bizonyossá vált, hogy egy szarmata település szélét találtuk meg a hozzá tartozó karámokkal, kopolyákkal és temetővel, valamint egy árokrendszert, mely feltehetőleg a szarmata terület védelmét biztosította. Az árokrendszer jól követhető a környezetről készült légi fotókon is, és megállapítható, hogy egy jelentős méretű „védmű” része lehetett. A feltárt területen még egymás közelében elhelyezkedő árkok ÉNy-DK irányban sugarasan kissé széttartanak, s alkalmazkodnak a környezeti viszonyokhoz. A területen hosszú ideig tartó, jelentős szarmata megtelepedéssel számolhatunk, ugyanis az árokrendszeren kívül nagy sírszámú temető azonosítható a légi fotók alapján.

A temető 9 sírját feltártuk. Egy részük körárkos. A sírokból fibulák, kisméretű edények és gyöngyök (nyakon és a csuklók tájékán) kerültek elő.

WICKER ERIKA

13. Aszód, Papi-földek

(Pest megye) U

A lelőhely az 1960-as évek óta ismert. Kalicz Nándor több mint egy évtizedes ásatás során a terepbejárásból ismert lelőhelynek csak egy kis részét tudta feltárni. Az ásatás befejezése óta számos lelet került be a múzeumba helyszíni szemléim során, amelyeket 1993 óta folyamatosan végzek. 2005. február 1-jén újabb részét ismertem meg a lelőhelynek, amely tehát jóval nagyobb, mint eredetileg hittük, és mint ahogy az MRT térkép (és az ennek alapján készült aszódi rendezési terv) jelöli.

KULCSÁR VALÉRIA

14. Árpás határa

(Győr-Moson-Sopron megye) R, B, Ró, Á, Kk, Kú

2005. március 15-én helyszíni szemlét végeztem régészeti hatástanulmány készítéséhez.

Apáca-domb: A község határának DNy-i részén nagy kiterjedésű mocsaras mélyedés található. A vizenyős lapályból ÉNy-DK-i irányú, hosszan elnyúló markáns domb emelkedik ki, amelynek teljes felszínén rézkori, római kori és Árpád-kori edénytöredékeket gyűjtöttem. Az őskori kerámia nagy része vastag falú, durva kivitelű házikerámia. A kiemelkedés magasabb részén régészeti objektumok világosan kirajzolódó foltjait észleltük. Helyenként nagyobb méretű faltapas-